

معاونت آموزش متوسطه
کارشناسی تکنولوژی و گروه های آموزشی
گروه آموزشی زبان و ادبیات فارسی دوره اول متوسطه

نگارش پایه هفتم

درس ششم (جمله موضوع)

مدرسین:

لیلا پورولی

پریسا عزیزی

سحر یوسفی

با نظارت سرگروه آموزشی، آقای ولی کیانی پور

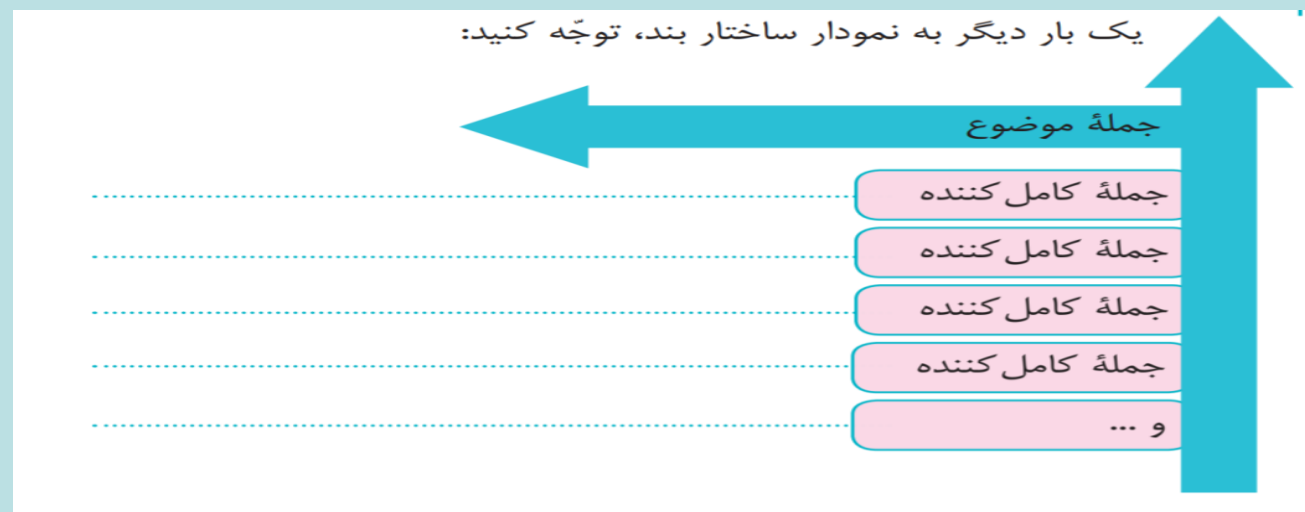
سال تحصیلی:

۱۳۹۹ - ۱۴۰۰

دانش آموزان عزیز، شما تاکنون، نقشه نوشتن، طبقه بندی ذهن و کوچک تر کردن موضوع را یادگرفته اید و با ساختار بند؛ یعنی جمله موضوع و جمله های تکمیل کننده، آشنا شده اید. در این درس، باز هم می خواهیم درباره ساختار بند، گفت و گو کنیم .

در درس قبل، گفتیم یک بند سالم و کامل، بندی است که یک جمله موضوع و چند جمله تکمیل کننده دارد .

اهمیت جمله موضوع، از جمله های تکمیل کننده، بیشتر است؛ به همین سبب، در این درس، تلاش می کنیم تا جمله موضوع را بهتر و بیشتر بشناسیم . جمله موضوع و جمله های تکمیل کننده، ساختمان بندهای بدنه را تشکیل می دهند.

اکنون از بندهای بدنه، آغاز می‌کنیم. هریک از بندهای بدنه، یک موضوع اصلی دارد. موضوع اصلی هر بند، معمولاً در اولین جمله آن، آورده می‌شود. به این جمله، جمله موضوع گفته می‌شود.

در نوشته زیر که یک بند است، جمله نخست آن، «**بهار، فصل رویدن و تازه شدن است**»، جمله موضوع است.

«بهار، فصل رویدن و تازه شدن است. در فصل بهار همه موجودات از خواب زمستانی بیدار می‌شوند. خاک، هم تکانی به خود می‌دهد و سبزه‌ها را می‌رویاند و شاخ و برگ خشکیده درختان هم، سرسبز و پر شکوفه می‌شوند.»

جمله موضوع مهمترین جمله بند است. از این رو، جمله موضوع راهنمای خوبی برای نویسنده و خواننده است. نویسنده با نوشتن جمله موضوع، درمی‌یابد که چه مطالبی را باید در جمله‌های بعد بگنجاند. خواننده نیز با خواندن جمله موضوع به آسانی می‌فهمد که موضوع بند چیست. در مثال بالا وقتی نویسنده، بند را با این جمله «**بهار، فصل رویدن و تازه شدن است**» آغاز کند؛ می‌داند که جمله‌های بعدی باید بیان‌کننده موضوع بهار و رویش باشد. خواننده نیز با خواندن جمله موضوع، در ابتدای بند متوجه مطالب این بند می‌شود.

چه رابطه‌ای بین جمله موضوع با بقیه جمله‌های بند وجود دارد؟

همانطور که در نمونه بالا دیدیم در یک بند به جز جمله موضوع، جمله‌های دیگری نیز وجود دارد که موضوع جمله نخست را تأیید و تقویت می‌کنند. بند یا نوشته‌ای که تمام جمله‌های آن در توضیح و شرح بیشتر فکر و موضوع جمله نخست (جمله موضوع) باشد؛ بند یا نوشته منظم و منسجم است.

اکنون به دو بند زیر توجه کنید:

♦ **الف:» خواندن داستان، باعث رشد ذهنی کودکان می‌شود.** دنیای داستان با تخیل آمیخته است و دنیای ذهنی کودکان نیز دنیایی سرشار از زیبایی‌های تخیل است. کودکان در عالم خیال، خود را به جای شخصیت‌های داستان می‌گذارند و نقش آنها را بازی می‌کنند. این همراهی با رویدادهای داستانی بر تجربه‌های آنها می‌افزاید و سبب رشد فکری آنها می‌شود».

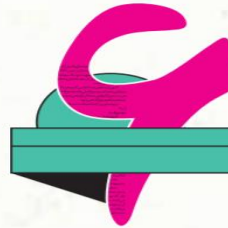
♦ **ب:» خواندن داستان، باعث رشد ذهنی کودکان می‌شود.** نقاشی، تمرین درست نگاه کردن است. کاریکاتور، تمرین جور دیگر دیدن است. خوشنویسی، تمرین تسلط بر انگشتان و زیبا نوشتن کلام است. والدین معمولاً در تعطیلات تابستان به غنی کردن اوقات فراغت فرزندانشان فکر می‌کنند».

همان طور که می بینید؛ در نوشتهٔ بند الف، همهٔ مطالب برای تکمیل و گسترش موضوع جملهٔ اوّل (تأثیر داستان در رشد ذهنی کودکان) آورده شده است و بین جمله ها ارتباط معنایی کاملی وجود دارد. بنابراین، بند اوّل، یک نوشتهٔ منسجم است؛ اما در نوشتهٔ دوم (بند ب) ، جمله های متن با یکدیگر و با جملهٔ نخست، ارتباط ندارند و هر کدام، موضوعی جداگانه را بیان می کنند. این گونه نوشته ها به نوعی هذیان شبیه اند که با پراکنده گویی، موضوع را از یاد می برد و خواننده را سردرگم می کند.

فعالیت‌های نگارشی

♦ بندهای زیر را بخوانید، موضوع بند و جمله موضوع را مشخص کنید.

الف) بازی برای کودکان، لذت بخش‌تر از خوردن آب و غذا است. کودکان، وقتی در شورو شادی بازی غرق می‌شوند، غذا خوردن را فراموش می‌کنند. بیشتر مادران برای خوراندن غذا به کودکان خود، به زحمت می‌افتند؛ اما هرگز پیش نمی‌آید، مادری برای تشویق کودک به بازی، به زحمت بیفتد. کودکان هنگام غذا خوردن، به سراغ بازی می‌روند؛ ولی هنگام بازی، معمولاً دنبال غذا نمی‌روند.

موضوع بند: ..... اهمیت بازی برای کودکان.

جمله موضوع: ..... بازی برای کودکان لذت بخش‌تر از خوردن آب و غذا است.

ب) «کتاب‌ها، مثل آدم‌ها هستند. بعضی از کتاب‌ها ساده لباس می‌پوشند و بعضی، لباس‌های عجیب و غریب و رنگارنگ دارند. بعضی از کتاب‌ها برای ما قصه می‌گویند تا بخوابیم و بعضی قصه می‌گویند تا بیدار شویم. بعضی از کتاب‌ها شاگرد اول می‌شوند و جایزه می‌گیرند؛ بعضی مردود می‌شوند و بعضی تجدید؛ بعضی از کتاب‌ها تقلب می‌کنند... بعضی از کتاب‌ها پرحرف‌اند ولی حرفی برای گفتن ندارند و بعضی ساکت و آرام‌اند ولی یک عالم، حرف گفتنی در دل دارند...».

مقایسه کتاب‌ها و آدم‌ها

موضوع بند:

کتاب‌ها، مثل آدم‌ها هستند.

جمله موضوع:

♦♦ برای هر یک از موضوع‌های زیر، یک بند بنویسید.

الف. تیم والیبال کلاس ما

.....

.....

.....

.....

.....

ب. صدای زنگ آخر

.....

.....

.....

.....

.....

سنجه های ارزیابی :

داشتن پیش نویس ؛

داشتن پاکنویس ؛

(رعایت نشانه های نگارشی، نداشتن غلط املائی،

توجه به درست نویسی ، حاشیه گذاری) ؛

رعایت ساختار بند (داشتن جمله موضوع،

داشتن جمله های تکمیل کننده) ؛

شیوه خواندن ؛

الف) صبح زود از خانه بیرون می‌روم. وقتی به مدرسه می‌رسم، بابای مدرسه را می‌بینم که تازه در مدرسه را باز می‌کند.

ب) صبح زود از خانه بیرون می‌روم. وقتی به مدرسه رسیدم، بابای مدرسه را می‌بینم که تازه در مدرسه را باز می‌کرد.

جمله الف درست است. زیرا همه فعل‌ها در زمان «حال» جریان دارند. هنگام نوشتن باید به زمان فعل‌ها توجه داشت. چرخش فعل‌ها از زمان حال به زمان گذشته و برعکس، نوشتن را پیچیده و خواننده را سردرگم می‌کند.

◆ جمله‌های زیر را ویرایش کنید:

◆ دوچرخه‌سواری در روزهای با صفای اردیبهشت، دلپذیر بود. دوچرخه هم انگار خوشش می‌آید. بهتر می‌رفت.

دوچرخه سواری در روزهای با صفای اردیبهشت، دلپذیر است. دوچرخه هم انگار خوشش می‌آید. بهتر می‌رود.

◆ گل را از روی شاخه می‌چیدم، بو می‌کشتم؛ اما مثل همیشه از بوی آن لذت نمی‌بردم.

گل را از روی شاخه می‌چیدم، بو می‌کشیدم؛ اما مثل همیشه از بوی آن لذت نمی‌بردم.

♦ ضرب المثل زیر را باز آفرینی کنید.
ضرب المثل: «بار کج، به منزل نمی رسد»

باز آفرینی

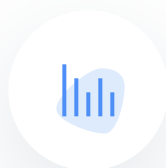
Blank lined area for writing the creative response.

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال

همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد